

Vilans förskola

Nacka kommun

Observationen genomfördes av:
Christina Lundström, Sollentuna kommun
Claudia Stenberg, Sollentuna kommun
Sofie Gunnarsson, Upplands Väsby kommun
Vecka 45 2019

Innehållsförteckning

Kort om förskolan/skolan

Observatörernas bild

- Hur observationen genomförts
- Sammanfattning
- Resultat per målområde
- Bedömning i skala
- Starka sidor och utvecklingsområden

Om Våga visa

Ev Kommentar från förskolan/skolan till rapporten

Kort om förskolan

Förskola

Antal barn	153
Antal avdelningar	9
Regi (ev fristående huvudman)	Kommunal förskola
Ev profil/inriktning	Ingen särskild inriktning. Gemensamma övergripande temat är "Allsidigt lärande för hållbar utveckling", med kunskapssynen om det situationsbundna lärandet, barnsynen om det kompetenta barnet.
Antal pedagoger varav antal legitimerade förskollärare	29 pedagoger, varav 10 legitimerade förskollärare

Observatörernas bild

Hur observationen genomfördes

Vi var tre observatörer som besökte Vilans förskola under tre dagar, den 4-7 november 2019. Vi observerade vid ett flertal tillfällen på alla nio avdelningarna, som finns i två hus. Vi observerade matsituationer, samlingar, utevistelse, lek, samt pedagogledda aktiviteter.

Vi fick en introduktion av och rundvandring i verksamheten av två förskollärare, en i rollen som utvecklingsledaren och en med samordningsansvar. Vi intervjuade biträdande rektor. Vi intervjuade en förskollärare och en barnskötare individuellt, och vi förde samtal med flertalet pedagoger vid flera tillfällen. Vi hade ett avslutande samtal med rektor och biträdande rektor. Vi har läst och reflekterat över de dokument vi tagit del av.

Sammanfattning

Vilans förskola är en förskola i Nacka kommun. Den består av nio avdelningar, sex avdelningar för barn 1-3 år och tre avdelningar för åldrarna 3-5 . Det finns en rektor för skolan och en biträdande rektor som ansvarar för förskolan. Förskolan har en utvecklingsledare och två samordnare som har nedsatt tid från barngrupp. Verksamheten bedrivs i två byggnader med närhet till Vilans skola. Förskolan har tre gårdar som är åldersindelade, en skolgård samt en skogsdunge.

Vilans förskola har ingen särskild pedagogisk inriktning, utan utgår från Lpfö 18. Vilans förskola är en arbetsplats där personalen trivs. Personalen beskriver att mångfald i personalens kompetens och friheten i didaktik är delar i verksamhetens styrka.

Observatörerna kunde se att kvaliteten mellan förskolans alla avdelningar är ojämn. Det saknas en tydligt implementerad struktur med ramar för arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet och med läroplanens mål. Vi såg att samarbetet mellan avdelningarna i pedagogiska frågor behöver förbättras, för en jämnare kvalitet och tydligare riktning i alla barns utveckling och lärande.

Det finns en stor avsaknad av pedagogisk dokumentation för att påvisa hur undervisningen bedrivs, samt om hur barnen har delaktighet och inflytande i verksamheten.

Observatörerna såg att de yngre barnen i högre grad kan utmanas i sitt lärande, både i rutinsituationer och i den dagliga verksamheten. De olika lärmiljöerna, utomhus såväl som inomhus, kan göras mer tillgängliga och utmanande utifrån läroplanen.

Resultat per målområde

Normer och värden:

På varje avdelning finns en uppsatt sol som ska symbolisera arbetet med hållbar utveckling och värdegrund. Vi såg inte att solen arbetades med aktivt, men några av pedagogerna talade kring solen och hade en tydlig bild om dess syfte. Det finns dock inte någon dokumentation kring den.

Många pedagogerna möter barnen på deras nivå och samtalar tydligt med barnen. Barnen tilltalas dock ibland i grupp eller med smeknamn, som: "Hej, alla söta barn!", "kompisar", "vännen", "hjärtat". Till vissa delar saknas höga förväntningar på och ett respektfullt bemötande av barnen på förskolan. Barnen delges inte rutinmässigt vad som händer under dagen. Få anpassningar för barn med särskilda behov förekommer och fasta rutiner och strategier kring detta saknas. Ett barnhälsoteam är dock nyligen inrättat.

Det finns till viss del positiva förväntningar på barnen kring t ex matsituationen. Främst bland de yngre barnen, som själva tar sin mat. Måltiderna har vid ett fåtal tillfällen, där observatörerna deltar, inslag av spontan undervisning i form av samtal och reflektion kring färg, smak och matens namn.

Utveckling, lärande och omsorg:

Förskolan har en utvecklingsledare som ansvarar för fortbildning och olika pedagogiska möten på förskolan. Utvecklingsledaren beskriver att förskolan arbetar med pedagogisk dokumentation, genom att fokusera på processen och inte resultatet. I arbetsplanen finns ett underlag för reflektion i fyra moduler och en vision där utgångspunkten är att barn är kompetenta. Arbetsplanen beskriver också att barnen på Vilans förskola ska ha inflytande och delaktighet i verksamheten. Vi kan se att det finns en god grund och vilja att utveckla verksamhetens pedagogiska mål, men implementering av detta är inte genomförd på alla avdelningar.

Vi kan se att det sker spontan, inte planerad, undervisning i olika situationer, som t ex vid samling och kring måltider. Det planerade arbetet med utveckling och lärande är något som inte är synligt i verksamheten. Det finns en stor avsaknad av pedagogisk dokumentation där man kan läsa om vilket lärande och vilken undervisning som bedrivs på Vilans förskola, samt hur barns tankar och idéer tas tillvara.

Det systematiska kvalitetsarbetet, som ska kunna utveckla undervisningen och lärandet på avdelningarna, är inte heller manifesterat. Lpfö 18 upplevs generellt inte genomgående eller styrande, varken i pedagogiska aktiviteter eller i undervisningsmiljön. Exempelvis saknas alster på väggar, och material som siffror och bokstäver, dokumentation som påvisar metod och syfte utifrån Lpfö 18.

Barns delaktighet och inflytande:

Vid samtal med en av pedagogerna, framkom det att det finns en stor acceptans för olikheter, en reflektionskultur och att barnsynen och personalens förhållningssätt till barnen förbättrats över tid.

Observatörerna besökte en avdelning där man arbetade med en frågelåda som användes för att barnen skulle få inflytande i verksamheten. De minsta barnen fick med hjälp från personalen använda sig av bilder som beskriver en aktivitet. Forum för demokratiska processer är i övrigt få.

Samlingar vi deltog i var i helgrupp och styrda av förskollärarna. På vissa avdelningar kunde vi se att barnen kunde välja, t ex pyssel vid olika bord, på ett mer spontant sätt. Vi hör få dialoger mellan vuxna och barn vid mat, samling och påklädning.

På många avdelningar är materiel placerat högt upp eller undanställt, vilket begränsar barnens möjligheter att göra egna val och påverka innehållet i sin dag på förskolan. Flera rum är dåligt utnyttjade och inte möblerade på ett sätt som inbjuder till lärande. Miljön är inte lockande och inspirerande, i t ex många av de ateljéer som finns på avdelningarna.

Utemiljön är uppdelad mellan äldre och yngre barn, med många staket som avdelare för de yngre. Personal berättar att man ofta besöker skog och andra miljöer i närområdet, men kan inte direkt redogöra för syfte med utflykterna.

Några avdelningar har i sin planering tagit avstamp i barnens intresse för djur och natur. Dokumentation sker generellt mycket i bilder och delges vårdnadshavare via skolplattformen Infomentor och via avdelningars Instagramkonton.

Styrning och ledning:

Rektor behöver ta mer ansvar för att tillsammans med den övriga skolledningen skapa god struktur i verksamheten, ett systematiskt kvalitetsarbete av hög klass och en noggrann dokumentation. Ledningsstrukturen i förskolan är inte tydlig. Några personer har många övergripande uppdrag, som kan förtydligas och befästas och eventuellt fördelas ytterligare.

Mandat för pedagogisk ledning i arbetslagen är fördelat till förskollärarna, men alla har inte tagit fullt ansvar för uppdraget. Ett organisatoriskt schema för fasta möten under veckan är skapat. Ett modulsystem, som är nytt från september, finns för planering och utvärdering i arbetslagen. Hittills har det varit frivilligt att dokumentera i detta i det gemensamma intranätet som finns i Google sites. Några schematiska årshjul för arbetslag finns anslagna i kapprum och på andra väggar på avdelningarna, tillsammans med inte helt uppdaterade övriga dokument. Biträdande rektor beskriver att de inte dokumenterar individen utan fokuserar på gruppen.

Samverkan och övergångar inom förskolan och mellan skolformerna behöver utvecklas. En "Sommarklubb" finns i fritidshemmets regi, för att förbereda byte till förskoleklass och man har inlett ett personalutbyte, där personal följer med in i skolan.

Biträdande rektor berättar att ett gemensamt mål för Vilans skola och förskola som enhet finns i styrdokumentet. Hela verksamheten är i starten av gemensam språksatsning, med bl a språkbud och arbete med olikheter mellan saga och fakta. Detta arbete ska stärka den röda tråden från förskola, fritidshem och till årskurs sex.

Bedömning i skala¹

förskola

Område	Bedömning enl skala
Normer och värden	2,8
Omsorg, utveckling och lärande	1,5
Barns delaktighet och inflytande	1,5
Styrning och ledning	1,8

Starka sidor

En organisatorisk grund finns för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet (Ledning och styrning)

Beskrivning: I teorin finns ett organisatoriskt väl utvecklat system för det systematiska kvalitetsarbete, med arbetslagen och förskollärarna som nav för utvecklingen. Arbete med reflektion och utbildningsåtgärder och fokus på främst förskollärares uppdrag är påbörjat. Att befästa den reviderade läroplanen har också påbörjats. Det finns också något arbetslag som kan bidra till kollegialt lärande och med goda exempel till hela förskolans verksamhetsutveckling.

Bedömning: Den organisatoriska grunden för att implementera LpFö 18 och ledningens vision är god, och den kan komma att underlätta verksamhetsutvecklingen.

---

¹ 1.0 Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora utvecklingsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera utvecklingsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa utvecklingsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Samordning av resurser (Ledning och styrning)

Beskrivning: Vilans förskola har två samordningsansvariga, en för yngre och en för äldre barn. Tillsammans med biträdande rektor planerar de verksamhetens dagliga (och långsiktiga) personalorganisation och samarbete mellan avdelningarna. Vilans förskola har också två anställda på förskolan som går in där det finns behov, vilket gör att det finns personal, välkända i verksamheterna för barn och vårdnadshavare, i stället för okända vikarier. Vilans förskola har också minskat antalet barn i de grupper där det finns barn med behov av särskilt stöd, samt där en eller flera i personalen har andra uppdrag utanför barngruppen.

Bedömning: Vi bedömer att Vilans förskola har, genom en bra samordning av personal, skapat ett gott samarbete mellan de flesta avdelningarna. Detta medför också tryggare barn, som känner alla vuxna som arbetar med dem. Vilans förskola har också genom denna goda samordning skapat nöjda vårdnadshavare.

Personalens arbetsmiljö och trivsel (Normer och värden)

Beskrivning: Personalen säger att de trivs och anser att man har stor frihet i sin yrkesutövning. Personalen anser att det finns en acceptans för mångfald i metoder och en del uttrycker att det är bra om verksamheterna "spretar". Många pedagoger har arbetat länge i verksamheten.

Observatörerna såg att det fanns en god gemenskap, där man hjälper varandra mellan avdelningarna. Flertalet av personalen var nyfikna och engagerade. Observatörerna uppfattade att personalen är positivt inställd till den nya ledningen.

Bedömning

Vår bedömning är att Vilans förskolas personal, tillsammans med biträdande rektor, har förutsättningar för att kunna utveckla sin verksamhet och arbetsmiljö, utifrån att personalen trivs, har en vilja att och ett engagemang i att utföra förskolans uppdrag på bästa sätt.

Utvecklingsområden

Arbetet med Lpfö 18 (Omsorg, utveckling och lärande)

Beskrivning: Vilans förskola beskriver sig själva som en förskola utan någon speciell inriktning. De arbetar främst med den reviderade läroplanen, vilken enligt bl a samtal med personal inte har implementerats i någon högre grad. Vilans arbetsplan beskriver också att förskolan lägger stort fokus på den pedagogiska dokumentationen och främst på processen. Vi kan i våra observationer inte se att undervisning sker enligt detta mot läroplanens mål.

Bedömning: Vi bedömer att det saknas dokumentation i arbetet med Lpfö-18 och att det finns brister i pedagogernas förståelse för förskolans uppdrag.

Ute- och inommiljöerna kan utvecklas för att bli mer tillgängliga, mångsidiga, utmanande och stimulerande (Omsorg, utveckling och lärande)

Beskrivning: Vi ser skillnader i vad lärmiljön på de olika avdelningarna erbjuder. Lek- och lärmiljön skiljer sig åt mellan avdelningarna och materialet är ofta inte tillgängligt och tillräckligt utmanande för barnen. Vi ser också att tydligheten i miljön på flera avdelningar kan stärkas utifrån läroplanens områden. Utomhusmiljön är avgränsad och åldersindelad.

Bedömning: En likvärdig, stimulerande och tydlig lärmiljö bör skapas för alla barn på förskolan.

Pedagogisk dokumentation och demokratiska arbetsformer (Barns delaktighet och inflytande)

Beskrivning: Under våra besök ser vi inte att barnen får vara delaktiga i någon högre grad. Aktiviteterna var i hög grad vuxenstyrda på de flesta avdelningarna. Samlingarna var vuxenstyrda och förbestämda. Det fanns inget utrymme för aktiviteter utöver det som var planerat. Vid måltiderna fick majoriteten av barnen inte ta maten själva, hålla upp dryck i glaset och de fick inte heller prova att skära sin mat själva.

Det saknas dokumentation som påvisar barns delaktighet och inflytande på flertalet av Vilans avdelningar.

Bedömning: Vi bedömer att Vilans förskola bör utveckla sin pedagogiska dokumentation och sina demokratiska arbetsformer, för att synliggöra och öka barns delaktighet och inflytande.

Jämförelse med tidigare observation

Observationsår: **2014**   Förbättringsområde /
utvecklingsområde   Nuläge:
i tidigare rapport: **2019**

Utveckling och lärande, förskolechefens ansvar	Dokumentation av barnens lärprocesser	Kvarstår
--	---------------------------------------	----------

Utveckling och lärande	Arbetsro på alla avdelningar	Kvarstår delvis
Utveckling och lärande	Användande av modern teknik i lärprocessen	Har till en del åtgärdats
Utveckling och lärande	Utforma en likvärdig lärandemiljö på alla avdelningar	Kvarstår

Skolledningens kommentarer

Vilans förskola

Vilans förskola har en stor mångfald i kultur, utbildning, erfarenhet och kunskap vilket är en styrka men också en utmaning för kommunikation och likvärdighet på en av Nackas största förskolor med nio grupper. Eftersom förskolan har erfårit många chefsbyten genom åren, har detta påverkat såväl medarbetare som verksamhet och dess organisation. Den senast nya tillsatta biträdande rektorn har en tydlig strategi för att bedriva det förändrings- och utvecklingsarbete som krävs men med intentionen att inte ha för bråttom. För hållbar och effektiv utveckling krävs tid, förankring samt delaktighet. Förskolans ledning och personal är öppna och medvetna om utvecklingsbehoven men också stolta över de positiva förändringar som redan har genomförts sedan mars 2019. Stöttning kontra styrning och ledning blir fortsatt viktigt och förtydligandet av vårt uppdrag med ny läroplan lpfö18 är vårt fokus.

Observatörernas rapportering är igenkänningsbar i delar men bedömningen i skalan för förskolan som helhet är inte rättvis, anser ledningen. Utvecklingsområden finns men styrkorna borde synliggöras i större utsträckning. Ledningen anser att observatörerna har gjort en bedömning med utgångspunkt i en liten del av förskoleverksamheten och därmed är bedömningen inte korrekt och sann för helheten. Ledningen reagerade också på hur överlämningsmötet genomfördes av observatörerna, då de benämnde en av avdelningarna som de var nöjda med, på ett mycket oprofessionellt sätt.

Vi tar granskningen till oss och ser fram emot att fortsätta utveckla förskolans arbete med målsättningen att öka kvaliteten samt höja resultaten.

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola. Utvärderingen av verksamheten görs på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Observationer av förskolor och skolor genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observationerna utgår från läroplanerna och ett barn- och elevperspektiv.

Observatörerna skriver en rapport där de bedömer skolans arbete och resultat inom målområden, baserat på:

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning samt samtal med barn
- Skolans egna dokument, relevanta för observationens genomförande

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på

<https://www.nacka.se/underwebbar/anordnare-av-forskola-och-skola/kvalitetsarbete/vaga-visa/>

(2017-08-24)

